

Hvor skal vi gå hen da? Er det større sjanse for å finne bær noen steder enn andre? Har du sett NOAs naturkart? Har du sett at det er forskjell ulike typer vegetasjon? Noen steder vokser bare noen få arter, mens det andre steder vokser mange flere. Hvilke bær som vokser hvor, bestemmes i stor grad av vegetasjonstypene. Men ytre påvirkning som hogst, brann, tråkk, sprøyting og gjødsling har også mye å si. Skaff deg erfaring med å bruke vegetasjonskartet! Da vil du kunne legge opp vandreruter som gir større sjanse for å finne bær.

Noen bær og hvor de ofte finnes

Blåbær er dominerende plante i flere typer granskog. Dette gjelder både Granskog med blåbær (B2), Granskog med små bregner (B3) og Granskog med lave urter (C2). Produksjonen av bær står imidlertid ikke alltid i forhold til mengden av lyng. Derfor kan du ofte finne vel så mye bær i Furuskoger med lav og lyng (A2) eller Barskoger med bærlyng (A3). På flater uten trær, vil arter som trenger mer lys fortrenge blåbærlyngen.

Blåbær *Vaccinium myrtillus* 10–50 cm. Grønne, kantete stengler. Bladene har takket rand og faller av om høsten. Krona rødlig, bær blåsvart. Både blomst og bær er spiselige og har søt smak. Blomstrer i mai–juni. Bær i august. Smak da vel! Eller ta dem med hjem og lag pannekaker eller pai!

Vegetasjonstyper med bær

- A2 Furuskog med lav og lyng
- A3 Barskog med bærlyng
- B2 Granskog med blåbær
- B3 Granskog med små bregner
- B4 Granskog med store bregner
- C1 Furuskog på kalkrik grunn
- C2 Granskog med lave urter
- C4 Granskog med høye stauder
- E1 Alm-lindeskog
- G2 Furu-myrskog
- H2 Næringsfattig myr
- Q1 Eng på kalkrik grunn
- Q2 Eng med blodstorkenebb

Tyttebær er det mest av i Furuskog med lav og lyng (A2) og Barskog med bærlyng (A3). Vi kan også finne tyttebær i gammel, åpen, og gjerne litt høytliggende Granskog med blåbær (B2). Noen steder finner vi det også i Furuskog på kalkrik grunn (C1). God blomstring og bærsetting hos tyttebær krever mye lys. Let derfor i lysåpen skog! (Foto: Catrine Curle)

Tyttebær *Vaccinium vitis-idaea* 5–15 cm. Bladene er vintergrønne, blanke og tykke. De har nedbøyd rand og lysere, kjertelprikket underside. Blomstrer i mai–juni. Frukt i august–september. Visste du at tyttebær inneholder sitt eget konserveringsmiddel, benzosyre? Tyttebærsyltetøy holder seg derfor veldig lenge.

Bringebær trenger mye lys for å sette bær. Let etter dem der det ikke er så lenge siden skogen har brent! Du finner dem også i vei- eller stikanten eller på hogstflater. Jorda må også være noe næringsrik. Åpne flater i kanten av Granskog med blåbær (C2) eller Granskog med høye stauder (C4) er trolig best. Men det er også verdt å lete i kanten av Granskog med blåbær (B2) og Granskog med store bregner (B4).

Bringebær *Rubus idaeus* 0,5-1,5 m. Bladene består av tre små blader som er koblet sammen. Småbladene er tilspissete og hvite under. Kronblad opprette, små og smale, hvite. Trives på lysåpne steder. Blomstrer i juni-juli. Røde bær i juli-august – smak, da vell!

Bringebær-
blomst

Teiebær *Rubus saxatilis* Lange krypende utløpere og opprette skudd med nåleformete torner. Nedbøyde begerblad og opprette, smale kronblad. Røde, spiselige bær med smak som minner om rips. Blomstrer i juni. Bær i juli-august.

Du kan lete etter **teiebær** i Furuskog på kalkrik grunn (C1), i Eng på kalkrik grunn (Q1) eller i Eng med blodstorkenebb (Q2). Vi finner den også i Granskog med lave urter (C2) eller høye stauder (C4). Teiebær kan også vokse i Alm-lindeskog (E1) eller i skogkanter.

Markjordbær *Fragaria vesca* 5–20 cm. Lange utløpere. Blad trekoplete. Midttannen på endesmåbladet er like lang eller lengre enn de andre. Kronblad 4–6 mm lange. Jordbæret løsner lett. Blomstrer i mai-juni. Modne bær fra slutten av juni.

Du kan lete etter denne i Eng på kalkrik grunn (Q1), Eng med blodstorkenebb (Q2) og i Furuskog på kalkrik grunn (C1). Markjordbær finner du også i skog med lave urter. Eksempler på dette er Granskog med lave urter (C2) og Alm-lindeskog (E1). (Foto i frukt: Elen M. Søreide Lie)

Markjordbær-
blomst